

Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek

"Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék..." (Vörösmarty Mihály)

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása havonta megjelenő kiadványa
V. évfolyam 48. szám
2001 február

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának tagszervezetei: a **II.** kerületi, **VI.** kerületi, **IX.** kerületi és **XI.** kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzatok, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén délután 17 órakor - hívottan és hívatlanul mindenkit szeretettel vár klubdélutánjaira a Budapest V. Semmelweis utca 1-3. I. emeleti zeneterembe.

Az örmény hitvallásból

Február

"És az Úrban, Jézus Krisztusban, Isten fiában, aki az Atyaistentől született őmaga az Atya lényegéből. Isten az Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, született, de nem teremtmény."

A keresztény vallás alapítója Jézus Krisztus. A világ egyik legősibb keresztény népe az örmény. Az örmény egyház mindig igyekezett hűnek maradni Jézus Krisztushoz, akit megvallott mint Istent. A hit nélkül nem maradhatott volna fent.

Február elején üljük annak az emlékét, hogy Mária elvitte Jézust a jeruzsálemi templomba, s itt találkozott Simeonnal, valamint Annával, Fánuel leányával. Ez a két idős ember minket képvisel, férfiakat és nőket, de személyesen is mindannyian találkozhatunk Jézussal.

Dr. Sasvári László

Magyarörmények múltja

Archívumunk anyagából: részleteket közlünk *Dr. Ávédik Félix:*

A magyar-örménység múltja és történeti jelentősége
(1921) c. tanulmányából

„Az örmények összességükben nemcsak az ország anyagi jólétéért és felvirágoztatásáért hozták meg áldozatukat, hanem a magyar haza kulturális haladása is szívéükön feküdt. (Az erdélyi országgyűlés 1805-ben a "nemzeti játékszín" igazgatására egy bizottságot nevezett ki, amely 1805. április 12-én Szamosújvár "Nemes Magistratusához" intézett megkeresésében utal a "Nemes Örmény Nemzet által a múlt Országgyűlésen tett azon kinyilatkoztatására, amely által a Magyar Nemzet javának és virágzásának előmozdítására teljes igyekezettel való készségét ajánlotta... A Nemes Örmény Nemzet iránt is állhatatos hiedelemmel vagyon ezen Comissió, hogy nemzetünknek ezen Theatrum felállításából folyó és könnyen általlátható javát eszközölni fogja..." E fölkérésre Szamosújvár Magistratusa 1000 frt-t ajánlott fel a

Kolozsvári Nemzeti Színház fölépítésére - írja az Armenia 1906 évf. 328. old., valamint a Dési Hírlap 37. száma ugyanez évben.)

Már 1769-ben a Magyar Nyelvmívelő Társaság javára alapítványként 3440 forintot fizettek be a kir. Kincstárba. 1791-ben ugyancsak a magyar nyelv művelésére és terjesztésére 4000 aranyat ajánlanak föl azon megjegyzéssel, hogy a "magyar nemzet erényeit nagyra becsüljük, azokat követni és sajátunkká tenni óhajtjuk, - törvényeivel, öltözetével és nyelvével élünk." Nem az összeg nagysága teszi értékessé az adományokat, bár az akkori időben azok elég jelentékenyek voltak, hanem a lelkiérettég és a célzat, melyek az adományokat sugalmazták. *(A szerk. megjegyzése: a korabeli 4 ezer Ft körülbelül 47 kg színezüst értékének felelt meg. Ugyanis törvény szerint 1 márka súlyú, azaz 233.88 gramm ezüstből 20 forintot vertek. Avedik úr tehát örmény testvérei nevében bizonyos fokig "szerénykedett", mondván: "elég jelentékeny"...Nagyon is jelentékeny...)*

Az örménység azonban nemcsak összességében igyekezett előmozdítani tagjainak kulturális előhaladását, hanem soraiban több nemes áldozatkész lélekkel találkozunk, kik kulturális és emberbaráti intézmények létesítése és nagyfokú fejlesztése által örökre feledhetlenné tették nevüket.

Erzsébetvároson, Charmian Rafael Sándor, Madras (India) szülötte 15.000 rh. Forintot adományozott a nevére elnevezendő örmény kath. Gimnázium céljaira, - előbb, 1827-ben pedig a leányiskola alapját gyarapította nagyobb összeggel.

Kameller Uchdijan György (ancyrái származású) Wienben lévő házáat 1838-ban (89.351 ft.) tanulmányi alapra és az aggok részére építendő menház javára hagyományozta; Kabdebó Simon 1861-ben 20.000. Ft.-t hagyott tanulmányi célokra s még több kisebb alapítványt tett; Gorove Jakab az özvegyek, árvák, elhagyatottak felségélyezésére adott nagyobb összegű hagyományával a város közönsége által 1769-ben létesített "örmény szegények institumának" alapját gyarapította.

Szamosújvárt Balta Péter 1775-ben 13.888 ft.-os adományával a nőnevelést óhajtotta előmozdítani, Karátsonyi Emmánuel a szegényház (Institutum Karátsonianum) céljaira 22.000 ft. hagyott.

Lukácsy Kristófnak (1876) az örmény püspökségre tett alapítványát – a Lukácsy-féle örmény kath., Világosító Szent Gergelyről elnevezett fiúárvaház (a Mechitarista szerzet tagjainak vezetése alatt áll) fölállítására fordították, míg az örmény kath. Leányárvaház létesítését Kovrig Tivadar (1894) 60.000 ft.-os alapítványával tette lehetővé, - a fiúárvaház céljaira még Czetz Gergely (1889) 43.000 ft.-ot hagyományozott.

Potocki János lovag, przemysli róm. kath. püspök az erzsébetvárosi örmény tanulóifjak részére tett alapítványt (1832-ben a lemergi kamarai pénztárba fizette be).

A másik Murád (Moorat) Sámuel, ki "Ő Felségének legfelsőbb felügyelete alatt" 70.000 font sterlinget hagyományozott azon célra, hogy "az egész ausztriai birodalomban" bárhol is található örmény ifjak felségítést nyerjenek. (Szamosújvár levéltár 1846-59 szám.) Murád S. és Rafael S. több milliós alapítványukkal vetették meg alapját a nevére elnevezett hírneves örmény nevelőintézetnek.

E nagy nevek mellett még sok nemeslelkű adományozóét sorolhatnánk fel, akik egy-egy család kulturális életének fejlesztését kívánták elősegíteni (családi alapítványok).

/.../

Nem alap nélkül nyilatkozott tehát Orbán Balázs báró (a Székelyföld leírása, II. kötet, 75. old.) az örménységről úgy, hogy "az újabb időben (1869), a műveltség és tudományosság oly nagy előhaladást tett közöttük, hogy e tekintetben a kor szellemével nemcsak előhaladtak, hanem mondhatnók, túlszárnyaltak másokat; minden mi jó és nemes, felkarolni, előmozdítani igyekeznek."
